

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre növényvédő szerek forgalomba hozataláról”

COM(2006) 388 final – 2006/0136 (COD)

(2007/C 175/12)

2006. szeptember 15-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 37. cikke (2) bekezdésének és 152. cikke (4) bekezdése b) pontjának alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció véleményét 2007. május 8-án elfogadta. (Előadó: Frank VAN OORSCHOT.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2007. május 30-31-én tartott 436. plenáris ülésén (a 2007. május 31-i ülésnapon) 65 szavazattal 1 ellenében, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. A következtetések és ajánlások összefoglalása

1.1 Az EGSZB üdvözlöi az Európai Bizottságnak a növényvédő szerek (a mezőgazdaságban és kertészetben felhasznált gombaölő, rovarirtó, gyomirtó és hasonló szerek) forgalomba hozataláról szóló rendeletre tett javaslatát.

1.2 A hatékony és biztonságos növényvédő szerek forgalomba hozatala mellett az ilyen szerek fenntartható és biztonságos használata is elsőrendű fontosságú. Az EGSZB ezért üdvözlöi, hogy a szóban forgó rendeletre tett javaslattal egy időben az Európai Bizottság javaslatot tett egy, a növényvédő szerek fenntartható használatát szabályozó irányelvre is.

1.3 Az EGSZB megállapítja, hogy a javaslat preambulumbekzdéseiben a hangsúly nyomatékosan a növényvédő szerek emberre és környezetre gyakorolt káros hatásainak megelőzésére és korlátozására helyeződik. Rendkívül fontosnak tartja a növényvédő szerek környezetre és emberre gyakorolt káros hatásainak megelőzését, utal azonban arra, hogy a fenntarthatóság szempontjából ugyanennyire figyelembe kell venni a gazdasági érdekeket is. A biogazdálkodás (*organic farming*) termékei iránti növekvő érdeklődés mellett ugyanis a mai fogyasztók túlnyomó része elsősorban azokat a termékeket keresi, amelyek jó minőségűek, ráadásul az év bármelyik időszakában elfogadható áron elérhetők. A fogyasztók egyben abszolút feltételnek tekintik a termék biztonságát. Ez sok erőfeszítést igényel a mezőgazdasági termelési lánc részéről. Ugyanakkor elengedhetetlenül fontos, hogy elegendő hatékony és biztonságos növényvédő szer álljon rendelkezésre.

1.4 Az EGSZB aggodalmát fejezi ki a növényvédő szerek olyan jóváhagyási kritériumainak bevezetése miatt, amelyek a hatóanyagok természetéből következő tulajdonságokon alapulnak, valamint e kritériumok bevezetésének az új, jobb szerek kifejlesztésére gyakorolt hatása miatt. A rugalmatlan kezelés ahhoz vezethet, hogy nem hagynak jóvá olyan anyagot, amely bár egy (és csak egy) kritériumnak nem felel meg, a többi kritériumot tekintve előrelépést jelent. Az EGSZB olyan kockázatérté-

kelés mellett érvel, amely figyelembe veszi a tényleges alkalmazást és a kitétséget.

1.5 Az EGSZB úgy véli, hogy az engedélyezési zónák kialakítására és a kölcsönös elismerésre tett javaslat az első lépést jelenti az engedélyek teljes európai harmonizálása felé vezető úton. Azt javasolja, hogy az engedélyek kölcsönös elismerését az engedélyezési zónák határain átnyúlóan is tegyék lehetővé hasonló éghajlati és mezőgazdasági körülményekkel rendelkező (szomszédos) országok esetében.

1.6 Az EGSZB támogatja a potenciálisan helyettesítendő anyagokat tartalmazó növényvédő szerek összehasonlító értékelésének elvét. Ugyanakkor az értékelések kisebb gyakorisága és a rendes adatvédelmi időszak megtartása mellett foglal állást az ilyen anyagok esetében annak érdekében, hogy az ipar továbbra is bizonyos mértékben kész legyen beruházni az ilyen anyagokba, és ezáltal elkerülhetők legyenek a mezőgazdasági problémák.

1.7 A javaslat az EGSZB szerint túl kevésbé ösztönzi a növényvédő szerek kisebb jelentőségű felhasználások (*minor uses*) esetében történő engedélyezését. Az EGSZB két intézkedést javasol ennek javítására. Egyrészt egy olyan rendszert, amelyben az első kérelmező hosszabb időtartamú adatvédelemben részesül a kisebb jelentőségű felhasználások mértékével arányban, másrészt azt, hogy az Európai Bizottság aktuális jegyzéket bocsásson a tagállamok rendelkezésére az engedélyezett (kisebb jelentőségű) felhasználásokról.

2. Bevezetés

2.1 Általános megjegyzések

2.1.1 A növényvédő szereket a növények egészsége érdekében és védelmében alkalmazzák. A szerek lehetővé teszik a termelők számára a terméshozam növelését és a rugalmasabb termelést. Ez biztosítja a megfizethető, biztonságos (élelmszeripari) termékek előállítását az adott régióban.

2.1.2 Európában a fogyasztók többsége egyre magasabb követelményeket támaszt az élelmiszerek minőségével és egész éves rendelkezésre állásával szemben, az élelmiszerbiztonságot pedig abszolút feltételnek és magától értetődőnek tekinti. Ez nagy kihívást jelent a mezőgazdasági termelési lánc számára. A hatékony és biztonságos növényvédő szerek megfelelően széles választéka szükséges ahhoz, hogy ki lehessen elégíteni a fogyasztók e népes csoportjának igényeit.

2.1.3 Másrészt viszont a növényvédő szerek felhasználása hathat a mezőgazdasági-ökológiai rendszerekre, veszélyeztetheti a felhasználók egészségét, befolyásolhatja az élelmiszerek minőségét, és hátrányos következményekkel járhat a fogyasztók egészségére nézve, különösen abban az esetben, ha a növényvédő szerek veszélyes maradványai találhatók az élelmiszerekben a növényvédő szerek nem rendeltetésszerű (vagyis nem a jó gyakorlatnak megfelelő) alkalmazásának következményeként.

2.2 Jogi keret

2.2.1 A rendeletjavaslat a növényvédő szerek forgalomba hozataláról szóló jelenlegi 91/414/EGK irányelvet váltja fel, amelynek célja a kockázatoknak a forrásnál történő kiküszöbölése az egyes hatóanyagok és az azokat tartalmazó növényvédő szerek nagyon átfogó kockázatelemzésével, még azelőtt, hogy azok forgalomba hozatalát és használatát engedélyeznék.

2.2.2 A javaslat emellett hatályon kívül kívánja helyezni a meghatározott hatóanyagokat tartalmazó növényvédő szerek forgalomba hozatalának és használatának tilalmáról szóló jelenlegi 79/117/EGK irányelvet.

2.2.3 A növényvédő szerekre vonatkozó közösségi jogi keretbe tartozik emellett az Európai Parlament és a Tanács 396/2005/EK rendelete a növényi és állati eredetű élelmiszerekben és takarmányokban, illetve azok felületén található megengedett növényvédőszer-maradékok határértékéről, valamint a 91/414/EGK tanácsi irányelv módosításáról, amely legnagyobb megengedett szermaradék-koncentrációt (MRL) határoz meg a mezőgazdasági növényvédő szerekben lévő hatóanyagokra.

2.2.4 E rendeletjavaslattal együtt az Európai Bizottság előterjeszt egy javaslatot egy olyan európai parlamenti és tanácsi irányelvre is, amely a peszticidek fenntartható használatának elérését célzó közösségi fellépés jogi keretét hozná létre (COM(2006) 373 final). Az említett javaslat a használat és a forgalmazás fázisaival foglalkozik azokon a területeken, amelyek e javaslat keretén kívül esnek.

2.3 A javaslat háttere

2.3.1 A 91/414/EGK irányelvnek az Európai Bizottság által végzett értékelése alapján az Európai Parlament és a Tanács

2001-ben az irányelv átdolgozását kérte a következők érdekében:

- a hatóanyagok jóváhagyási kritériumainak meghatározása,
- a fokozottan veszélyes anyagok jóváhagyási kritériumainak szigorítása,
- egyszerűsített eljárás bevezetése kis kockázatú anyagok esetében,
- a helyettesítés elvének bevezetése,
- a kölcsönös elismerés javítása a növényvédő szerek engedélyezési zónáinak bevezetése révén.

2.3.2 Az érdekelttekkel való részletes konzultáció időszaka (öt év) és egy hatástanulmány után az Európai Bizottság 2006 júliusában terjesztette elő javaslatát a 91/414/EGK irányelv átdolgozására. Az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az egyszerűsítés és a tagállami jogalkotás további uniós harmonizálása érdekében rendelettel váltja fel az irányelvet.

2.4 A javaslat rövid tartalma

2.4.1 Az engedélyezhető hatóanyagok listáját EU-szinten az Élelmiszerlánc- és Állategészségügyi Állandó Bizottság állítja össze. A hatóanyagok jóváhagyása egyértelmű kritériumok alapján történik, amelyek célja az emberek, állatok és a környezet magas védelmi szintjének biztosítása.

2.4.2 A hatóanyag értékelése során léteznie kell legalább egy, a felhasználó és a fogyasztó számára biztonságos felhasználásnak, és nem lehetnek elfogadhatatlan környezeti hatások. Egyértelmű határidőket szabnak az értékelés különböző fázisainak és a hatóanyagok jóváhagyásáról szóló döntésnek.

2.4.3 A tagállamok továbbra is maguk felelősek a növényvédő szerek tagállami engedélyezéséért, a jóváhagyott hatóanyagok listájából kiindulva.

2.4.4 Az engedélyezési dossziék megítélése során a tagállamoknak összehangolt kritériumokat kell alkalmazniuk, ha léteznek ilyenek, és figyelembe kell venniük a nemzeti sajátosságokat.

2.4.5 A kis és az átlagos mértékben veszélyes anyagok esetében az Európai Bizottság zónák szerinti engedélyezési rendszert vezet be a növényvédő szerek engedélyezésének kötelező kölcsönös elismerése révén. A zónák szerinti engedélyezés azt jelenti, hogy a javaslatban szereplő három éghajlati zóna (az Európai Bizottság három zónára osztja fel az EU-t) mindegyikében egy tagállam ítéli meg a tagállami engedélyezést, és csak azokban a tagállamokban kell engedélyezni az adott szert, amelyekben a gyártó kérelmezte az engedélyezés kölcsönös elismerését.

3. Általános megjegyzések

3.1 A növényvédő szerek jelentősége az EU magas szintű élelmiszerellátásában

3.1.1 Az irányelv preambulumbekzdései felsorolják a rendeletjavaslathoz vezető megfontolásokat. Nyomatékosan meg kell említeni köztük az elegendő növényvédő szer rendelkezésre állásának jelentőségét az igényes európai fogyasztók biztonságos, kiváló minőségű és biztos élelmiszer-ellátására nézve.

3.2 Ideiglenes engedélyezés bizonyos feltételekkel

3.2.1 Az irányelv nem teszi lehetővé, hogy egy tagállam ideiglenes engedélyt adjon tagállami szinten. Ez azt eredményezheti, hogy az innovatív, jobb anyagok a jelenlegi helyzethez képest lassabban kerülnek a piacra. Az Európai Bizottság ezt rövidebb határidőkkel próbálja elkerülni, amelyek révén az új anyagok gyorsabban felkerülhetnek az engedélyezhető hatóanyagok listájára.

3.2.2 Az EGSZB javasolja, hogy a rendelet mégis biztosítson lehetőséget az ideiglenes tagállami engedélyezésre olyan esetekben, amikor a kitűzött határidőket adminisztrációs késlekedés miatt lépték túl, és amelyek eleget tesznek a legnagyobb megengedett szermaradék-koncentrációt szabályozó 396/2005/EK rendeletből következő kötelezettségeknek.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Kockázatkezelés és a jóváhagyási kritériumok alkalmazása

4.1.1 A javaslat 4. cikke a II. mellékletre utalva a hatóanyagok jóváhagyási kritériumaival foglalkozik. A kritériumok szigorú alkalmazása ahhoz vezet, hogy már egyetlen tulajdonság elegendő ahhoz, hogy egyes hatóanyagokat ne lehessen jóváhagyni, mivel mindig minden követelménynek meg kell felelniük.

4.1.2 A növényvédelmi szerek jóváhagyásának ilyesfajta kritériumai, amelyek mindössze a szerben lévő hatóanyagok tulajdonságain alapulnak, és nem veszik figyelembe a tényleges alkalmazást és a kitétséget, aláássák a veszélyelemzés alapján hozott döntések elvét. Ennek eredményeképpen fokozatosan eltűnhetnek a piacról egyes jelenlegi termékek/felhasználások, amelyek pedig szükségesek ahhoz, hogy széles legyen a választék növényvédő szerekből.

4.1.3 A 4. cikk így megakadályozza, hogy forgalomba hozzanak olyan innovatív termékeket, amelyek minden kritériumot tekintve javulást jelentenek, csupán egyetlen követelménynek nem felelnek meg. Az EGSZB ezt nem támogatja, mivel ez szükségtelenül akadályozza az új, jobb anyagokra irányuló innovációt. Úgy véli, hogy a hatóanyagok tulajdonságain alapuló jóváhagyási kritériumokat csak a helyettesítésre

szánt szerek azonosítása céljából kell alkalmazni, nem arra, hogy alapos értékelés nélkül, előre elutasítsanak bizonyos termékeket.

4.2 Zónák szerinti engedélyezés és a kölcsönös elismerés kiterjesztése

4.2.1 Az EGSZB úgy véli, hogy az engedélyezési zónák rendszere és a kölcsönös elismerés fontos lépést jelent a növényvédő szerek forgalomba hozatalát szabályzó teljes európai harmonizált rendszer felé vezető úton.

4.2.2 A tagállami szintű rendes engedélyezési eljárás mellett az engedélyek egy zónába tartozó tagállamokban való kötelező kölcsönös elismerésének bevezetése révén elkerülhető a kétszeres munka a tagállamokban, valamint gyorsabban rendelkezésre állhatnak az innovatív, környezetbarát növényvédő szerek.

4.2.3 Az EGSZB azt javasolja, hogy az engedélyek kölcsönös elismerése a zónák határain átnyúlóan is lehetséges legyen az összehasonlítható természetű körülményekkel rendelkező szomszédos országok esetében.

4.2.4 Üvegházakban való vagy betakarítás utáni kezelésre való használat esetén az Európai Bizottság olyan megközelítést javasol, amely szerint mindegyik zónában kötelező a kölcsönös elismerés minden tagállam által (39. cikk). Az EGSZB szerint ide kell tartoznia a vetőmagok kezelésének is, amely az integrált növényvédelem fontos pillérét jelenti.

4.3 Az összehasonlító értékelés adaptálása

4.3.1 A veszélyesebb (potenciálisan helyettesítendő) anyagokat tartalmazó növényvédő szerek esetében a tagállamnak az engedélyezést követő négy éven belül alternatív tesztelést (összehasonlító értékelést) kell végeznie (48. cikk) alternatív szerek felkutatása céljából, hogy ezáltal több káros szert lehessen helyettesíteni, hacsak nem az adott szer szükséges a növény védelméhez esetleges rezisztencia esetén.

4.3.2 A négyévenkénti értékelés, valamint a helyettesítendő szerek dossziéjának hétéves adatvédelme az EGSZB szerint nem nyújt elegendő biztonságot az iparnak, és ahhoz vezet, hogy az ilyen szereket túl korán visszavonják a piacról, ami negatív következményekkel járhat az elegendő szer rendelkezésre állása szempontjából – a rezisztenciát és a kisebb alkalmazásokat tekintve.

4.3.3 Az EGSZB az értékelések kisebb gyakorisága és a rendes adatvédelmi időszak fenntartása mellett foglal állást a potenciálisan helyettesítendő szerek esetében annak érdekében, hogy az ipar továbbra is bizonyos mértékben kész legyen beruházni az ilyen anyagokba, és ezzel megelőzhető legyenek a mezőgazdaságban és az értékláncnak a fogyasztók felé vezető további szakaszaiban jelentkező problémák.

4.4 A kisebb jelentőségű felhasználások elégtelen ösztönzése

4.4.1 A 49. cikk többek között professzionális felhasználók és szakmai szervezetek részére lehetőséget biztosít arra, hogy kérelmezzék egy növényvédő szer engedélyezésének kiterjesztését a kisebb jelentőségű felhasználásokra. Ugyanakkor a cikk előírja, hogy a tagállamok aktuális jegyzéket vezessenek a kisebb jelentőségű felhasználásokról.

4.4.2 Az EGSZB üdvözli ezt a cikket, megállapítja azonban, hogy nem eléggé ösztönzi az engedéllyel rendelkezőket arra, hogy ők maguk tevékenykedjenek a kisebb jelentőségű felhasználásokra való kiterjesztés érdekében.

4.4.3 Az EGSZB azt javasolja, hogy az engedéllyel rendelkezők, amennyiben az engedélyezés után elsőként kérelmeznék kisebb jelentőségű felhasználásokra való többféle kiterjesztést, abban a kedvezményben részesüljenek, hogy meghosszabbodik az adatvédelmi időszak.

4.4.4 Az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Bizottság bocsásson a tagállamok rendelkezésére egy központi, európai jegyzéket a kisebb jelentőségű felhasználásokról, és ezzel helyet-

tesítse a 49. cikk (6) bekezdésében meghatározott tagállami listát.

4.5 Tájékoztatás

4.5.1 A rendeletben szerepel az adott szer használata előtt azon szomszédok tájékoztatásának esetleges kötelezettsége, akik ezt kérték, és akik ki lehetnek téve a permetvándorlásból származó hatásoknak (30. cikk).

4.5.2 Az EGSZB szerint a növényvédő szerek alkalmazásának átláthatósága nagyon jó dolog, de a javasolt tájékoztatási kötelezettség alássa a növényvédő szerek forgalomba hozatalának alapjául szolgáló jogalkotásba vetett bizalmat. Biztonságosnak ítélt szerekről van ugyanis szó, a tájékoztatási kötelezettség azonban esetleg éppen ennek ellenkezőjét sejteti.

4.5.3 Úgy véli továbbá, hogy e cikk alkalmazása nem gondoskodik a felhasználók és szomszédok közötti kölcsönös megértésről, sokkal inkább megzavarja a társadalmi kohéziót a vidéki közösségekben, mivel a tájékoztatási kötelezettség azt a látszatot keltheti, hogy a felhasznált szerek nem biztonságosak. Ez az előírás tehát nem célravezető.

Kelt Brüsszelben, 2007. május 31-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelv a 2003/87/EK irányelvnek az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének a légi közlekedésre történő kiterjesztése céljából történő módosításáról”

COM(2006) 818 final – 2006/0304 (COD)

(2007/C 175/13)

2007. február 8-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 175. cikkének (1) bekezdése alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció véleményét 2007. május 8-án elfogadta. (Előadó: Richard ADAMS.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2007. május 30-31-én tartott, 436. plenáris ülésén (a május 31-i ülésnapon) 50 szavazattal 8 ellenében, 4 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB üdvözli az irányelvjavaslatot, amely jól átgondolt, pragmatikus megközelítést kínál a légiközlekedési iparág rohamosan növekvő üvegházhatásúgáz-kibocsátásának csökkentésére, illetve ellensúlyozására.

1.2 Az, hogy a légi közlekedés az európai kibocsátáskereskedelmi rendszer (ETS) hatálya alá kerül, erősíti, és még inkább

alátámasztja a CO₂-kibocsátás kezelésének világviszonylatban is kiemelkedő példaként működő rendszert.

1.3 A javaslat realisztikus: számol a légi közlekedés és szállítás folyamatos fejlesztésére irányuló politikai, gazdasági és fogyasztói nyomás erejével, miközben az ETS piaci